

CODUL DEONTOLOGIC AL NOTARILOR PUBLICI DIN ROMANIA

CAPITOLUL I - DEONTOLOGIA NOTARIALA. PRINCIPII

Art. 1. (1) Codul deontologic al notarului public cuprinde norme de conduita morala si profesionala, care contribuie la consolidarea unor raporturi sociale si profesionale corespunzatoare crearii si mentinerii la nivel inalt a prestigiului institutiei notarului public.

(2) Deontologia notariala este manunchiul de reguli si uzante care dau expresia cea mai completa si exacta a ceea ce trebuie, dar si a ceea ce nu trebuie facut in relatiile dintre notari, precum si in relatiile dintre notari si subiectii de drept - solicitanti ai actului notarial -, in relatiile cu autoritatile si cu alte institutii, care prin natura activitatii lor au relatii cu publicul si se interfereaza cu activitatea notariala. De asemenea, prin deontologia notariala se apara valorile sociale pe care se intemeiaza activitatea notariala.

Art. 2. Normele deontologiei notariale protejeaza valorile sociale, prin a caror stiinta de armonizare contribuie, substantial, la binele social si la intarirea functiei statului, aceea de garant al legalitatii.

Art. 3. Deontologia notariala se manifesta prin recunoasterea si respectarea, in intreaga activitate, a urmatoarelor principii:

- a) principiul echidistantei si impartialitatii fata de solicitantii actului notarial;
- b) principiul adevarului, echitatii si bunei credinte a notarului;
- c) principiul legalitatii actului si procedurilor notariale;
- d) principiul confidentialitatii activitatii desfasurata de notarul public;
- e) principiul libertatii contractuale, circumscris doar ordinii pozitive de drept si bunelor moravuri.

Art.4. (1) Notarul public va dovedi, in intreaga sa activitate, un caracter integru, precum si un acut simt al echitatii.

(2) Constiinta notarului trebuie sa invinga, intotdeauna, in procesul lucrului bine facut, ea fiind permeabila la cunoastere si cu totul inchisa, fata de actele si practicile lezionare, de orice fel.

Art.5. Indatorirea cea mai de seama a notarului public este aceea de a-si imbogati in permanenta cunoasterea, concomitent cu complexitatea activitatii social-economice, pentru a-si putea asigura instrumentele necesare indeplinirii, cu buna-credinta, a actului notarial, in conditii de siguranta pentru parti.

CAPITOLUL II - PRINCIPALELE VALORI SOCIALE OCROTITE PRIN ACTIVITATEA NOTARIALA

Art.6. (1) Caracterul necontencios al activitatii notariale o separa esential de activitatea pe care o indeplinesc organele de justitie.

(2) Conditia ca activitatea nelitigioasa sa nu se transforme in contencios consta in pregatirea, integritatea, imparialitatea si intelepciunea notarului de a nu incalca acele valori care sa declanseze litigiul, dar si in arta de a le armoniza, pentru obtinerea rezultatului urmarit de parti si ocrotit de lege.

Art.7. Nesocotirea valorilor fundamentale, ca binele, adevarul, echitatea, libertatea, morala si bunele moravuri, in exercitarea drepturilor, atrage starea de litigiu.

Art.8. (1) Binele trebuie sa reprezinte concordanta dintre starea de fapt si regulile eticii sociale.

(2) Intruchiparea binelui in activitatea notariala se reflecta in concordanta dintre constiinta notarului si nevoia marturisita de solicitantii actului notarial, in baza careia notarul public intelege si accepta, fara resentimente si regrete, atat inainte, cat si dupa ce incheie actul, ca acesta este realizat in conditii de inalt profesionalism.

Art.9. (1) Adevarul reprezinta concordanta dintre cunostintele reflectate de constiinta subiectiva si realitatea obiectiva.

(2) Notarul public va urmari, cu maxima atentie, justetea si exactitatea declaratiilor, intentiilor sau comportamentul solicitantilor, conjugandu-le cu imprejurarile indeplinirii actului notarial, evitand astfel riscul intocmirii unui act defectuos.

(3) Actul notarial trebuie sa aiba la temelie adevarul, notarul public avand datoria sacra de a pune adevarul mai presus de orice.

Art.10. (1) Notarul public trebuie sa urmareasca, cu maxima grija, respectarea echitatii in intreaga sa activitate, promovand dreptatea si nepartinirea fata de participantii la actul notarial.

(2) Neutralitatea notarului nu inseamna atitudine indiferenta, ci una activa, de autoritate investita de stat, in scopul constatarii raporturilor juridice civile si comerciale nelitigioase, precum si a ocrotirii intereselor partilor, in conformitate cu legea.

(3) Intreaga conduita a notarului public trebuie sa fie un exemplu de cinste si omenie pentru semenii.

(4) Sfatul notarului va fi dat solicitantilor actului notarial si beneficiarilor oricaror proceduri notariale, numai sub semnul dreptatii si nepartinirii.

Art.11. (1) In activitatea notariala, libertatea inseamna accesul egal al tuturor subiectilor de drept solicitanti la serviciul si actul notariale.

(2) Ca valoare protejata de societate, libertatea este expresia posibilitatii incheierii actului notarial, variat si complex, care sa reprezinte vointa partilor, cu respectarea ordinii de drept si a bunelor moravuri.

(3) Rolul notarului este de a deslusi raporturile reale dintre parti si de a le explica acestora, in situatia in care solutia aleasa de ele, prin actul ce doresc sa-l incheie, este lezionara atat pentru ele cat si pentru terti sau contravine normelor imperative de drept si bune moravuri, de a stabili solutiile de corectare a vointei partilor pana cand acestea ajung in concordanta cu legea.

(4) Manifestarea unei libertati peste lege de catre parti, ca si acceptarea sau asumarea de notar a unei asemenea libertati, atrag invaliditatea actului si raspunderea notarului.

Art.12. (1) Notarul este dator ca, in actul intocmit, sa respecte si sa impuna si partilor o atitudine de neabdicare de la preceptele moralei si de la bunele moravuri.

(2) Nerespectarea acestei indatoriri de notarul public aduce atingere institutiei pe care o reprezinta.

CAPITOLUL III - CONDUITA NOTARULUI PUBLIC. RAPORTURILE DINTRE NOTARII PUBLICI, DINTRE ACESTIA SI STRUCTURILE ORGANELOR PROFESIONALE

Sectiunea I - Conduita notarului public

Art.13. Intreaga activitate a notarului public trebuie sa se intemeieze pe respectarea urmatoarelor precepte:

1. Onoreaza-ti functia pe care o indeplinesti;
2. Daca ai cea mai mica indoiala cu privire la ceea ce faci, abtine-te;
3. Aseaza adevarul mai presus de orice;
4. Lucreaza cu prudenta;
5. Studiaza cu pasiune;
6. Consiliaza cu buna-credinta;
7. Inspira-te din principiul echitatii;
8. Condu-te dupa lege;
9. Exercita-ti profesiunea cu demnitate;
10. Aminteste-ti ca misiunea ta este aceea de a evita litigiile dintre oameni.

Art.14. Conduita notarului public trebuie sa fie calauzita de o constiinta mereu treaza si intemeiata pe preceptele deontologiei profesionale.

Art.15. Este necesar ca notarul public sa-si dezvolte, prin studiu necontenit, prin deosebita prudenta si experienta de viata, deprinderile virtuozitate.

Art.16. Virtutile cardinale pentru exercitarea profesiei de notar sunt: curajul, cumpatarea, altruismul si justitia.

Art.17. (1) Comportarea curajoasa a notarului public este dovedita si de puterea lui de a discerne, in orice imprejurare, binele de rau, de a urmari doar realizarea binelui, adevarului, echitatii, rezistand oricarei tentatii, presiuni sau actiuni de santaj, exercitate asupra lui.
(2) Notarul isi va pastra constiinta curata, pentru ca, in orice situatie, sa rosteasca sau sa faca posibila rostirea adevarului, sa stabileasca solutia legala in actele indeplinite de el, fara sa abdice de la lege.

Art.18. (1) Prin cumpatare, notarul va evita prezenta sa in acele momente si imprejurari care sa-i aduca o proasta reputatie sau o stirbire a prestigiului institutiei notarului public.
(2) Viata sa trebuie sa fie un exemplu in societate, prin modestie, politete, simplitate, stapanire de sine, evitarea oricaror excese, care sa-i aduca atingere onoarei de notar.

Art.19. (1) Altruismul trebuie sa fie miezul conduitei notarului public, intrucat el, prin natura profesiei sale, trebuie sa fie generos si judicios in atitudine, de dragul binelui si al preceptelor morale.

(2) Altruismul notarului priveste indeosebi:

a) bunavointa cu care priveste si trateaza semenii, in general, fara discriminare pe considerente de rasa, nationalitate, credinte religioase, sex, varsta etc.;

b) darul de a fi un fin si bun ascultator al cetatenilor, deprindere din care poate extrage esente necesare experientei si psihologiei sale;

c) arta de a aprecia imprejurarile si conditiile indeplinirii actului notarial, printr-o ;

d) abordarea sincera, nevanitoasa, lipsita de aroganta si egoism fata de semeni, in exercitarea profesiei de notar;

e) dorinta nedisimulata de a darui din experienta si cunostintele sale noilor notari.

Art.20. Justitia, ca virtute, se manifesta in activitatea notariala prin aceea ca notarul va cumpani asupra oricarei probleme ajunsa in fata sa ca sa indeplineasca acte sau proceduri notariale, solutiile date bazandu-se pe o mare chibzuinta, pe o amanuntita cunoastere a faptelor si intentiilor partilor, precum si pe o temeinica aplicare a normei de drept.

Art.21. In intreaga sa activitate, notarul va fi nepartinitor, impartial, in atributiile ce tin de exercitarea profesiei.

Sectiunea II - Generalitati

1. Raporturile dintre notarii publici

Art.22. (1) In indeplinirea serviciului public pentru care este investit, notarul public isi exercita atributiile cu competenta, cu inalt profesionalism si, totodata, cu buna credinta.
(2) Autonomia functiei de notar reprezinta garantia exercitarii prerogativelor conferite de lege, fara exces sau suficienta.
(3) Raporturile dintre notari nu sunt un scop in sine, ci modalitati si mijloace de intarire a institutiei notarului public.

Art. 23. (1) Notarul public trebuie sa mentina relatii corecte cu toti notarii publici.
(2) Raporturile intre notarii publici se vor intemeia pe altruism, generozitate, seriozitate si sinceritate, fara manifestari de orgoliu, egoism, nesinceritate, concurenta neloiala.

2. Raporturile profesionale intre notarii publici

Art. 24. Notarii publici sunt datori sa-si uneasca toate eforturile pentru cresterea prestigiului institutiei pe care o reprezinta.

Art. 25. (1) Exercitarea profesiei este o indatorire sacra pentru notarul public, iar calitatea indeplinirii ei trebuie sa aiba suportul in cunoastere.
(2) Perfectionarea notarului public trebuie sa fie principala grija a acestuia, intrucat de ea depinde calitatea actelor indeplinite.

Art.26. Constitutie o indatorire colegiala atentionarea reverentioasa si confidentiala facuta acelui notar care, prin modul de instrumentare a actelor, aduce atingere probitatii profesionale si intereselor partilor.

Art.27. (1) Profesia de notar se exercita in conditii de concurenta, pe criterii exclusiv de competenta si probitate profesionala, recunoscute si unanim acceptate ca principii de intarire a prestigiului institutiei notarului public.
(2) Se interzice notarului public orice manifestare de concurenta neloiala, in exercitarea serviciului sau in legatura cu serviciul sau.

Art.28. Sunt manifestari de concurenta neprincipiala :

a)aprecierile publice dezavuate cu privire la alti colegi notari;

b) criticile aduse colegilor notari cu privire la pregatirea si calitatea muncii lor;

c) nerespectarea interdictiei legale de a-si face reclama prin orice mijloace, cu exceptia firmei biroului notarial executata dupa modelul adoptat de Congresul Uniunii Nationale a Notarilor Publici din Romania si a anunturilor referitoare la adresa biroului notarial, programul de lucru si continutul activitatii, numai in sensul precizarii domeniului notarial;

d) nerespectarea dispozitiilor stabilite de Uniunea Nationala a Notarilor Publici din Romania privind dimensiunile si forma in care este realizata firma biroului notarial;

e) atitudinea notarului care, dupa indeplinirea actului notarial, subliniaza partilor avantajele pe care le au din faptul ca au incheiat actul la biroul sau notarial, ca si solicitarea ori sugerarea adresata partilor ca pe viitor actele notariale sa le realizeze numai la biroul sau notarial;

f) orice alte practici persuasive folosite de notarul public asupra solicitantilor actului notarial, cu scopul de a-i atrage ca viitori clienti ai biroului notarial;

g) folosirea unor onorarii sub nivelul minim stabilit, precum si reclama acordarii, in conditiile permise, unor reduceri de onorarii substantiale;

h) determinarea partilor de catre notarul public ca sa solicite stramutarea catre biroul sau a dosarului succesoral sau a altor acte si proceduri aflate pe rol sau in desfasurare, dupa caz, la biroul altui notar, fara ca aceasta hotarare sa fie expresia vointei partilor implicate in actul sau procedura notariala;

i) refuzul sau sustragerea de la incheierea actului notarial, care trebuie realizat prin deplasare, in afara sediului biroului notarial sau in situatii de urgenta si indrumarea partilor la alt notar;

j) deschiderea biroului notarial in imediata vecinatate a altui birou notarial in functiune, fara o prealabila instiintare a notarului ce functioneaza in biroul deschis initial, precum si practicile de incheiere a actele, dupa caracterul oneros al onorariului, indrumand solicitantii actelor notariale, cu onorarii modice sau gratuite, la orice alt notar. In acest sens, se interzice deschiderea a doua birouri notariale in acelasi imobil sau la o distanta de minimum 50 m unul de altul;

k) culegerea de informatii, prin diverse mijloace, despre activitatea notarilor din aceeasi circumscriptie, pentru a cunoaste ponderea, trendul veniturilor si clientii birourilor notariale;

l) racolarea personalului instruit si format la un alt birou notarial;

m) orice actiuni, gesturi, atitudini si alte forme de manifestare ale notarului, personal sau prin interpusi, prin care se urmareste atragerea clientelei si sporirea veniturilor biroului sau notarial, in detrimentul altor notari, precum si orice actiune a notarului, care-si mentine sau sporeste clientela, prin orice alte acte comportamentale in beneficiul biroului sau.

Art.29. (1) Notarul public trebuie sa-si intemeieze exercitarea autoritatii pe respectarea valorilor ocrotite de societate si pe preceptul moral: „Alterum non laedere” (Nu leza pe altul).
(2) Neindeplinirea, cu rea-credinta sau ignorarea de catre notarul public a indatoririi de a nu

savarsi actele de concurenta neprincipiala mentionate la art. 28, atrag raspunderea lui pentru atingerea adusa onoarei si probitatii profesionale, in conditiile legii, regulamentului, statutului si prezentului cod.

3. Raporturile dintre notarii publici stau sub semnul onoarei

Art.30. Raporturile dintre notarii publici se bazeaza pe solidaritate profesionala si respect reciproc.

Art.31. (1) Atat in constiinta sa, cat si in intreaga sa atitudine, notarul public va evita sa-si judece colegii si semenii prin raportare la personalitatea sa morala, ca instanta suprema si ca reper absolut ireprosabil, demn si unic de urmat.

(2) Progresul moral trebuie sa insemne pentru notar pragul atins de la care ceilalti semeni devin mai buni decat ii apareau inainte, iar propria persoana tot mai discutabila.

Art.32. (1) Onoarea notarului este rezultatul unei conduite ascendente, intemeiata pe modestie, echilibru, intelepciune si cutezanta razbatatoare in infruntarea oricarei atitudini sau stari viciante.

(2) In raporturile dintre notari, onoarea este semnul de noblete in virtutea caruia toti isi resimt egal si plinar coexistenta in profesie, ea fiind chezasia ce permite colaborarea si intarirea prestigiului profesiei.

Sectiunea III - Raporturile dintre notarii publici si structurile organelor profesionale

Art. 33. Notarii publici alesi in organele de conducere nu vor putea folosi in nici un mod aceste functii in scopul obtinerii unor avantaje sau exclusivitati.

Art. 34. Incalcarea normelor deontologice produce, in principal, urmatoarele efecte:

a)- scaderea respectului colectivitatii fata de persoana notarului public in cauza;

b)- slabirea increderii in probitatea profesionala si onoarea notarului public;

c)- raul renume sub care poate fi cunoscut notarul public, care prin activitatea sa impresioneaza negativ colectivitatea, cu consecinte pagubitoare asupra prestigiului institutiei notarului public.

CAPITOLUL IV - DISPOZITII FINALE

Art. 35. (1) Codul deontologic al notarilor publici se aproba de Congresul Uniunii Notarilor Publici din Romania.

(2) Orice modificare a codului va fi supusa aprobarii Congresului.

Art. 36. De la data adoptarii de catre Congres, Codul Deontologic devine norma de conduita morala obligatorie pentru toti notarii publici din Romania.